

Studiedag
Trauma en veerkracht bij gevluchte kinderen en gezinnen
7 november 2017 - Schaarbeek

Verslag workshop

SCHOOL EN DE IMPACT VAN TRAUMA

Verslaggever: Merel Van Hove

Het leven op school speelt een belangrijke rol in het leven van vluchtelingenkinderen. De UNHCR wil leerkrachten uit het basis en het secundair onderwijs materiaal aanbieden zodat zij leren hoe ze moeten omgaan met stress- en traumasituaties. Stress en trauma kunnen leiden tot bepaalde gedragsveranderingen. Er heerst een grote onzekerheid, het geduld van vluchtelingen wordt op de proef gesteld, er is de druk om te presteren (bv. taal) en de meeste vluchtelingen die hier wonen, leven in armoede.

Het ontwikkelde materiaal is gebaseerd op o.a. een literatuurstudie, focusgroepen met leraars in Vlaamse scholen en een online survey.

Een online gids met basisadvies rond stress en trauma, oefeningen ... kan geraadpleegd worden in het Engels. De Nederlandse versie volgt later. (www.unhcr.org/teaching-about-refugees.html)

Belangrijk om te onthouden: Leerkrachten zijn geen therapeuten, laat de diagnose over aan specialisten.

UITDAGINGEN

- ❖ Ervoor zorgen dat iedereen zich zo goed mogelijk voelt.

PROBLEEM: Een aantal vluchtelingenfamilies leerden gaandeweg om 'onzichtbaar' te zijn. Ze voelen zich geïsoleerd wanneer ze iets doen. Ze durven zich over bepaalde dingen niet uitspreken, ze willen niet opvallen. Andere families proberen dan weer om alles zo goed mogelijk te doen en willen geen fouten maken.

- ❖ Inzetten op de vorming van vervolg coachen is zeer belangrijk.

PROBLEEM: Er heerst een gebrek aan kennis bij leerkrachten uit het basis en het secundair onderwijs. We moeten terug gaan naar de basis: Wat is een vluchteling? Waar komen ze vandaan? Waar gaan ze uiteindelijk naartoe? De leerkracht moet een bepaalde kennis hebben om te begrijpen waar deze kinderen / leerlingen doorgegaan zijn.

- ❖ Jongeren willen na een tijdje niet meer naar school gaan. Wat doen we eraan?

PROBLEEM: Er is een hele keten aan oorzaken. Jongeren zijn op de vlucht, ze komen hier terecht maar leven in grote onzekerheid. Ze hebben vaak concentratiestoornissen, wat eigenlijk zeer normaal is. Een schooldag voor hen zeer vermoeiend, ze volgen een hele dag les in een vreemde taal. Velen onder hen slapen ook zeer slecht. Ze hebben nood aan stabiliteit en dat begint bij de thuissituatie en het zoeken naar een goede voogd en/of ondersteuning.

Spijbelen versterkt spijbelen. Jongeren die een keer spijbelen, gaan dit nadien vaker doen. Door te spijbelen, missen ze een groot deel van de gekregen informatie en lopen ze een achterstand op. Ze raken gedemotiveerd en spijbelen tijdens de volgende lessen ook (= vicieuze cirkel).

PISTES VOOR DE TOEKOMST

Hoe kunnen leerkrachten zich in de toekomst het best opstellen tov deze leerlingen?

- ❖ Wees voorbereid op de harde verhalen van vluchtelingen.

Luister naar hen en leg hun gedrag ook uit aan de klasgenootjes. Breng de andere kinderen uit de klas ook basiskennis bij, leer hen wat het is om een vluchteling te zijn.

- ❖ Wees eerlijk en realistisch.
- ❖ Werk met ouders en voogden.

Het is belangrijk ook eens met hen contact op te nemen. Ook zij moeten vertrouwen krijgen in de school waar de kinderen zitten.

- ❖ Zorg eerst voor jezelf, dan pas voor anderen.

Hou in de gaten wat je aankan, probeer jezelf in te schatten. Stop op tijd indien je merkt dat het te zwaar wordt.

- ❖ Dagelijkse routine.

Het is belangrijk dat je zorgt voor een bepaalde structuur. Iedereen kent de regels. Er wordt wel eens een fout gemaakt, het is belangrijk dat je het vertrouwen nadien terug kan herstellen.

IDEEN EN WEETJES

- ❖ Time-out centra (Fedasil)

Een educatief programma waarbij NBMV met een moeizaam traject tijdelijk overgeplaatst worden naar een speciale opvangplaats. Men wilt hierdoor vermijden dat er gevaar zou ontstaan of dat het probleem groter wordt.

- ❖ OKAN

In een OKAN-klas wordt vooral ingezet op het welbevinden van de leerlingen. De belangrijkste boodschap is: 'Het is leuk om naar school te gaan'. Toch moet je je ervan bewust zijn dat je niet iedereen alle aandacht kan geven die nodig is. Ook niet iedereen heeft steeds dezelfde hoeveelheid aandacht nodig.